

REPUBLIKA SLOVENIJA
VIŠJE SODIŠČE V LJUBLJANI

Evidenčna številka: VSL0006689

Datum odločbe: 28.05.2014

Senat, sodnik posameznik: Nataša Ložina (preds.), Katarina Marolt Kuret (poroč.), mag. Matej Čujovič

Področje: OBLIGACIJSKO PRAVO - POGODBENO PRAVO - MEDNARODNO ZASEBNO PRAVO

Institut: pogodba o najemu s poznejšim odkupom - finančni leasing - prodaja na obroke s pridržkom lastninske pravice - inominatni kontrakt - mešani pogodbeni statut - razdrtje pogodbe - škoda - pozitivni pogodbeni interes - razmerje z mednarodnim elementom - pravo, ki ga je treba uporabiti - navezne okoliščine - pogodbeno razmerje - uporaba tujega prava - avstrijsko pravo - pogodba o leasingu - rimska konvencija - potrošniške pogodbe

Zveza: Konvencija o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih (Rimska konvencija) člen 5, 5/2, 5/3, 17.

Jedro

Pogodba o leasingu v avstrijskem pravnem redu ni zakonsko urejena, njena posamezna določila pa se (enako kot za kupoprodajno pogodbo s pridržkom lastninske pravice) presoja po Občem državljanem zakoniku (v nadaljevanju ABGB) in Zakonu o zaščiti potrošnikov (KONSUMENTEN SCHUTZGESETZ) – KschG), če gre za spor med potrošnikom in podjetjem, kar velja tudi v obravnavanem primeru. Vendar ima tudi Rimska konvencija posebne določbe glede uporabe prava za potrošniške spore. Tako v drugem v zvezi s tretjim odstavkom 5. člena določa, da ni mogoče izključiti prisilnih določb o varstvu potrošnikov po pravu države, v kateri ima ta običajno prebivališče, v primerih, 1) če sklenitev pogodbe izhaja iz posebne ponudbe za potrošnika ali reklame v tej državi in je potrošnik v tej državi opravil vsa pravna dejanja za sklenitev pogodbe, 2) če je druga pogodbeni stranka ali njen zastopnik prevzel potrošnikovo naročilo v tej državi, 3) če gre za pogodbo o prodaji stvari in je potrošnik potoval iz te države v drugo državo, kjer je oddal svojo naročilo, pod pogojem, da je potrošnikovo potovanje organiziral prodajalec, da bi ga spodbudil k nakupu.

Izrek

I. Pritožbi se ugodi in se sodba v izpodbijani I., II., III. in V. točki izreka razveljavi ter v tem obsegu vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

II. Odločitev o stroških pritožbenega postopka se pridrži za končno odločbo.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo ugotovilo, da obstoji terjatev tožeče stranke do tožene v znesku 47.964,15 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 28. 7. 2011 do plačila. Obstoj toženčeve v pobot ugovarjane terjatve do tožnika ni ugotovilo. Sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani VL 138265/2011 je ohranilo v veljavi v delu, s katerim je bilo tožencu naloženo plačilo glavnice v višini 47.964,15 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 28. 7. 2011 ter sodno odmerjeni stroški izvršilnega postopka v višini 272,98 EUR. V preostalem delu je sklep o izvršbi razveljavilo ter tožbeni zahtevek zavrnilo. Tožencu je naložilo, da je dolžan tožnici povrniti pravdne stroške v višini 5.168,56 EUR.

2. Zoper sodbo vlaga pritožbo toženec iz pritožbenih razlogov nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, zmotne uporabe materialnega prava in bistvenih kršitev določb pravnega postopka. Opozarja, da bi sodišče moralo pravno razmerje presoјati po določilih Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot), saj je toženec fizična oseba, tožnik pa gospodarska družba. Tako bi moralo ugotoviti, da je v konkretnem razmerju šlo za prodajo na obroke s pridržkom lastninske pravice. V primeru odstopa od pogodbe je tožnica dolžna vrniti prejete obroke, kupec pa blago in dati povračilo za njegovo uporabo. Tožeča stranka ni upravičena do plačila nobenih obrokov kupnine oziroma najema, temveč samo do vračila stvari in uporabnine. Te pa ni nikoli zahtevala. Sodišče je zmotno priznalo strošek registracije v višini 150,00 EUR. Toženec je uspel dokazati, da je bila zaplemba plovila nenapovedano izvedena ter nihče od njega predhodno ni zahteval plovnega dovoljenja. Zato mu stroškov izdaje novega prometnega dovoljenja ni mogoče naprtiti. Toženec je obrazloženo nasprotoval plačilu stroškov zavarovanja in stroškov provizije. Računi za izvršene intervencije s strani družbe A., d.o.o., so pavšalni, njihova višina pa ni izkazana. Provizijo je sodišče priznalo kar dvakrat, in sicer najprej po računu A., d.o.o., 449/2010, nato pa še po računu D., d.o.o., posredovanje te družbe pa ni bilo z ničemer izkazano. Stroškov preselitve plovila v drugo marino in zasega toženec ni dolžan nositi, saj gre za samovoljno odločitev tožeče stranke. Strošek hrambe plovila ni bil dogovorjen v leasing pogodbi. Zaseg plovila se je odvil v M. S., za transport plovila se je odločila tožnica, ta strošek transporta pa je zato dolžna kriti sama. Ti stroški namreč ne predstavljajo stroškov v zvezi z zasgom. Tožencu je bilo onemogočeno, da bi sam pred prodajo naročil cenitev izvedenca. Cenitev družbe D., d.o.o., je prenizka in vsebuje DDV. Ostali cenilci so plovilo ocenili višje, razlika je bistvena, zaradi česar je bila s prodajo pod ceno tožencu povzročena škoda.

3. Na pritožbo je odgovorila tožeča stranka in prerekala podane pritožbene navedbe.

4. Pritožba je utemeljena.

5. Sporno razmerje med strankama izvira iz pogodbe o najemu s poznejšim odkupom, ki je mešane narave. Ima namreč tako značilnosti finančnega leasinga, saj je tožnica zagotovila denarna sredstva za nakup predmeta pogodbe po izbiri toženca, kot tudi prodaje na obroke s pridržkom lastninske pravice, na kar kaže predvsem dejstvo, da z dokončnim poplačilom kupnine toženec postane lastnik predmeta nakupa brez posebnega plačila odkupnega obroka, prav tako pa je ves čas trajanja pogodbe gospodarski lastnik predmeta, ki ga je dolžan voditi v evidencah, ga vzdrževati, zanj plačevati davke in pristojbine. Ker je tožeča stranka tuja gospodarska družba s sedežem v Avstriji (X.), toženec pa ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, sicer pa je po podatkih pogodbe hrvaški državljan (list. št. A3 spisa), gre za razmerje z mednarodnim elementom.

6. Iz sklenjene pogodbe med strankama je razvidno (18/c člen), da sta se stranki dogovorili za sodno pristojnost sodišča po prebivališču toženca, nista pa se dogovorili, katero pravo se v tem postopku uporabi. Glede na sedež tožnice in prebivališče toženca med seboj konkurirata dva pravna reda: pravni red Republike Slovenije in pravni red Republike Avstrije. Gre za državi članici Evropske unije, ki sta podpisnici Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih (v nadaljevanju Rimske konvencije), ki jo

je RS ratificirala 1. 6. 2006, Avstrija pa 1. 12. 1998. Omenjena konvencija v 17. členu določa njeno uporabo za pogodbe, sklenjene po datumu začetka veljavnosti v posamezni državi. Ker je bil pravni posel med strankama sklenjen v letu 2008, so torej za uporabo prava odločilne določbe omenjene konvencije.

7. Ta primarno napotuje na pravo, ki ga stranki v pogodbi izbereta. Izbira mora biti izrecno izražena ali pa mora dovolj nedvoumno izhajati iz pogodbenih določb ali okoliščin primera. V pogodbi o najemu s poznejšim odkupom stranki nista izrecno dogovorili uporabe prava, prav tako tudi ni mogoče trditi, da to nedvoumno izhaja iz pogodbenih določil. Je pa v njih izrecno določeno, da se kot kraj izpolnitve šteje X. (18/c člen), sklicujejo se na obresti po obrestni meri Avstrijske nacionalne banke (1/b člen) in na avstrijski Zakon o varovanju podatkov ter avstrijski Register za vodstvo majhnih kreditov in opozorilnih seznamov pri Zvezi za zaščito kreditiranja 1870, kar vse nakazuje na uporabo avstrijskega prava. To pride v poštev tudi po določilu Rimske konvencije kot pravo države, s katero je pogodba najtesneje povezana. Konvencija namreč vzpostavlja domnevo, da je pogodba najtesneje povezana z državo, v kateri ima pogodbeni stranka, ki je dolžna opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev, v trenutku sklenitve pogodbe sedež. V obravnavani zadevi je značilna izpolnitev nedvoumno na strani tožnice, ki mora tožencu izročiti predmet pogodbe v uporabo.

8. Pogodba o leasingu v avstrijskem pravnem redu ni zakonsko urejena, njena posamezna določila pa se (enako kot za kupoprodajno pogodbo s pridržkom lastninske pravice) presojuje po Občem državljanem zakoniku (v nadaljevanju ABGB) in Zakonu o zaščiti potrošnikov (KONSUMENTEN SCHUTZGESETZ) – KschG), če gre za spor med potrošnikom in podjetjem, kar velja tudi v obravnavanem primeru. Vendar pa ima tudi Rimska konvencija posebne določbe glede uporabe prava za potrošniške spore. Tako v drugem v zvezi s tretjim odstavkom 5. člena določa, da ni mogoče izključiti prisilnih določb o varstvu potrošnikov po pravu države, v kateri ima ta običajno prebivališče, v primerih, 1) če sklenitev pogodbe izhaja iz posebne ponudbe za potrošnika ali reklame v tej državi in je potrošnik v tej državi opravil vsa pravna dejanja za sklenitev pogodbe, 2) če je druga pogodbeni stranka ali njen zastopnik prevzel potrošnikovo naročilo v tej državi, 3) če gre za pogodbo o prodaji stvari in je potrošnik potoval iz te države v drugo državo, kjer je oddal svojo naročilo, pod pogojem, da je potrošnikovo potovanje organiziral prodajalec, da bi ga spodbudil k nakupu.

9. Sodišče prve stopnje razlogov za uporabo slovenskega prava (OZ) ni navedlo, obveznosti strank pa je presojalo predvsem skozi sklenjena pogodbeni določila. Tako tudi ni ugotavljalo okoliščin sklenitve pravnega posla, ki so odločilne za morebitno uporabo prisilnih določb ZVPot oziroma uporabo avstrijskega prava za celotno pravno razmerje. Ker je torej zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje v tej smeri ostalo nepopolno ugotovljeno, je pritožbeno sodišče pritožbi toženca ugodilo in izpodbijano sodbo razveljavilo na podlagi 355. člena ZPP. V nadaljnjem postopku naj sodišče prve stopnje pravno razmerje med strankama obravnava po avstrijskih zakonih ABGB in KSCHG, oziroma če bo po uporabi ustreznega materialno procesnega vodstva ugotovilo okoliščine sklenitve pogodbe iz drugega odstavka 5. člena Rimske konvencije, tudi po prisilnih določbah ZVPot glede prodaje na obroke, kar lahko vpliva na višino s strani tožnice zatrjevane škode zaradi predčasnega razdrta pogodbe v obliki pozitivnega pogodbenega interesa.

10. Pritožbeno sodišče se do pritožbenih navedb v zvezi s posameznimi postavkami zatrjevane terjatve ni opredeljevalo, saj je odločitev o zahtevku odvisna tudi od vprašanja, katero pravo bo sodišče moralo uporabiti.

11. Odločitev o stroških pritožbenega postopka temelji na določilu tretjega odstavka 165. člena ZPP.

Datum zadnje spremembe: 13.03.2015